

Is het nieuwe gevaarlijke Australische duivenvirus op weg naar Europa?

J.J. van Doormaal en L.W. van der Waart

November 2017

Artikel gepubliceerd in de NPO nieuwsbrief 'Op (de) Hoogte' van 24 november 2017

Copyright © WOWD. Alle rechten voorbehouden. Publicatie, vermenigvuldiging of overname van teksten op welke manier dan ook is niet toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de auteurs.

Maatregelen zijn dringend nodig om te voorkomen dat het gevaarlijke nieuwe duivenvirus uit Australië zich verder over de wereld zal verspreiden, aldus de veterinaire commissie van de FCI (Federation Colombophile Internationale, de wereldorganisatie van postduivenhouders), op hun halfjaarlijkse bijeenkomst vorige maand in Halle. Vooral Europa loopt gevaar.

Wat is er aan de hand?

Sinds mei 2016 waart op de postduivenhokken in Australië een ziekte rond waarvan pas vele maanden later duidelijk werd dat een nieuwe variant van het rotavirus de verwekker was. Om precies te zijn: het betreft het zogenaamde "avian rotavirus A subtype G18P", voorlopig kortweg genoemd het "Victorian Pigeon Virus", vernoemd naar de staat Victoria in Australië waar uiteindelijk deze nieuwe variant van het rotavirus werd geïdentificeerd. Dit nieuwe virus is voor veel duiven dodelijk (15-40% sterft eraan) ten gevolge van een massale leverontsteking. Voor verdere details over de ziekteverschijnselen wordt de lezer verwezen naar de WOWD-publicaties in 'Op (de) Hoogte' van 13 januari [1] en 3 februari [2] dit jaar. Ook is er een gedegen artikel van dr. Lydia Teske e.a. te vinden op de website van de FCI [3]. Het virus is erg besmettelijk waardoor het virus zich van de westkust van Australië geleidelijk heeft kunnen verspreiden over het hele Australische vasteland en inmiddels in maart 2017 ook het ten zuiden daarvan gelegen Tasmanië heeft kunnen bereiken.

De gevolgen van de infectie met dit nieuwe duivenvirus voor duif en mens zijn nog niet ten volle bekend. Zo lijkt het erop dat de ziekte na een acute fase soms over kan gaan in een chronische vorm met wellicht blijvende lever- en nierschade en aanhoudende uitscheiding van het virus tot gevolg [4]. M.a.w. een duif die ogenschijnlijk hersteld is van de infectie kan toch nog steeds ziek zijn en een besmettingsgevaar vormen voor andere duiven. Ook zal in dat geval de kans dat zo'n duif van een wedvlucht achterblijft groter zijn. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor de zeer grote verliezen die nu bij de eerste wedvluchten in het nieuwe vliegseizoen (het is nu lente in het zuidelijk halfrond) worden geleden. Of deze virusinfectie wel of niet kan "overspringen" op andere diersoorten en de mens is nog niet geheel duidelijk.

Waarom vormt deze nieuwe duivenziekte een bedreiging voor de rest van de wereld en met name Europa?

Hoewel deze nieuwe duivenziekte zeer besmettelijk is heeft de Australische overheid om ons onbekende redenen geen verbod uitgevaardigd op de export van (post-)duiven naar andere landen. Wel heeft de overkoepelende Australische postduivenhouders organisatie (Australian National Racing Pigeon Board; ANRPB) haar leden dringend geadviseerd geen duiven naar het buitenland te versturen nadat haar ter ore kwam dat liefhebbers hiervoor plannen maakten. De ANRPB heeft echter de regionale verenigingen vrij gelaten om te beslissen over het wel dan niet houden van wedvluchten. Het houden van wedvluchten brengt om voor de hand liggende redenen het risico met zich mee dat de epidemie binnen de postduivenpopulatie in Australië wordt onderhouden en dat ook het virus zijn intrede maakt in sierduiven- en stadsduivenpopulaties. Men loopt zo het risico dat het virus zich over de rest van de wereld zal verspreiden niet alleen gezien de hoge mate van besmettelijkheid van het virus, maar ook vanwege de lange periode dat een ogenschijnlijk genezen duif toch nog het virus kan uitscheiden (tenminste 4 maanden!) en vanwege het feit dat het virus na uitscheiding nog maandenlang in het duivenhok aanwezig blijft in stof en uitwerpselen. Dat risico houdt zeker aan zo lang de epidemie in Australië voortduurt en ook nog maanden nadat de epidemie is geëindigd.

Speciaal Europa loopt een groot risico wanneer het virus hier opduikt, omdat bij de vele wedvluchten op ons continent de duiven verschillende landsgrenzen passeren. Ook de concentratie van duivenhokken is in Europa veel hoger dan in Australië. Daarnaast zijn er nog grote populaties stadsduiven aanwezig, die als een permanent reservoir van het virus een epidemie kunnen onderhouden. Bovendien is niet bekend in hoeverre immuniteit tegen andere rotavirussen, voor zover de Europese post- en stadsduiven die hebben ontwikkeld, hen tegen het nieuwe virus beschermt.

Een extra handicap vormt het feit dat de specifieke PCR (polymerase chain reaction)-test (nog) niet buiten Australië beschikbaar is, terwijl bovendien de ziekteverschijnselen erg kunnen lijken op die van een infectie met het paramyxovirus of adenovirus. Het kan dan ook lang duren voordat deze nieuwe duivenziekte wordt herkend en vastgesteld, wat een snelle verspreiding mogelijk maakt.

Hoe is besmetting te voorkomen?

Bovenal moet elk contact tussen duiven uit Australië en Tasmanië met duiven uit andere landen vermeden worden. Het is dan ook niet meer dan logisch dat op advies van de veterinaire commissie de FCI deelname van Australische duiven aan alle tentoonstellingen en éénhoksraces, georganiseerd door de FCI heeft verboden. Ons inziens moet dit even zo gelden voor alle tentoonstellingen en éénhoksraces die buiten de bovengenoemde twee landen worden gehouden en die niet door de FCI worden georganiseerd.

Als men Australië of Tasmanië bezoekt is het meer dan raadzaam geen duivenhokken te bezoeken, zeker als daar nu duiven ziek zijn dan wel in het verleden ziek zijn geweest met verdachte verschijnselen. Het virus kan zich hechten aan handen, kleding en schoeisel en zo vervolgens

meeliften naar eigen hok. Omgekeerd is bezoek van een liefhebber uit Australië of Tasmanië aan een buitenlands hok ongewenst. Internationale bijeenkomsten van duivenliefhebbers en hun duiven, zoals bij de prestigieuze South African Million Dollar Race - met Australische deelname - vormen uiteraard ook een risico omdat het virus zich langs deze weg snel en ver kan verspreiden. De veterinaire commissie van de FCI laat in haar aanbevelingen deze vorm van preventie helaas buiten beschouwing.

Deze maatregelen blijven van kracht zolang de epidemie duurt en geen specifiek op het virus gerichte vaccinatie beschikbaar is. In Australië wordt hard gewerkt aan het maken van een vaccin, maar een voorspelling wanneer het vaccin beschikbaar komt is op dit moment niet te geven.

Geciteerde bronnen

[1] J.J. van Doormaal en L.W. van der Waart (2017). Ernstige infectieziekte bedreigt postduiven in Australië. Artikel gepubliceerd in de NPO nieuwsbrief 'Op (de) Hoogte' van 13 januari 2017, 3 p. Online beschikbaar op www.wowd.nl.

[2] J.J. van Doormaal en L.W. van der Waart (2017). Nieuwe infectieziekte bij Australische postduiven blijkt veroorzaakt door rotavirus. Artikel gepubliceerd in de NPO nieuwsbrief 'Op (de) Hoogte' van 3 februari 2017, 3 p. Online beschikbaar op www.wowd.nl.

[3] L. Teske, D. Rubbenstroth, E. Peus, S. Rautenschelin (2017). Victorian pigeon virus: a new threat for racing pigeon lofts. Artikel van medewerkers van: University of Veterinary Medicine Hannover, University of Freiburg en Clinic for pigeons (German Racing Pigeons Association). Online beschikbaar op: <https://www.pigeonsfci.com/images/news/2017/Victorian%20pigeon%20virus%20Unterschriften.pdf>.

[4] Zie de bekendmaking van 27 oktober 2017 op www.melbournebirdvet.com.